

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

The Use of Power of School Administrators in School
Under Nakhon si Thammarat Primary Educational service Area Office 2

สุจิตรา จินดานิล (Sujitra Jindanil)¹
วีระยุทธ ชตะกาญจน์ (Werayut Chatakan)²
ปัญญา เลิศไกร (Panya Lertgrai)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และ เปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติพื้นฐานและสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีการใช้อำนาจเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อำนาจจากการอ้างอิง อำนาจจากการเป็นเจ้าของข้อมูล อำนาจจากความเชี่ยวชาญ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการเชื่อมโยง อำนาจจากการให้รางวัล และอำนาจจากการบังคับ
2. ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้นด้านอำนาจจากการบังคับ ไม่แตกต่างกัน

¹มหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช : ประธานที่ปรึกษา

³รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช : กรรมการที่ปรึกษา

Abstract

The purposes of this research were ; 1) to study the levels of power of school administrators in school under Nakhon si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. 2) to compare the levels of the power of school administrators in school under Nakhon si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 Classified by types of schools. The sample consisted of 327 teachers in school under Nakhon si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. obtained by the Stratified random sampling technique. The instrument used in collecting data was a questionnaire. The data was analyzed to calculate frequency, percentage, mean, Standard deviation (S.D.), and t - test.

The results were;

1. The use of power of school administrators in schools under Nakhon si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. As a whole and in each aspect were at a high level. The order of mean scores from the highest was on a reference power, an information power, an expert power, a legitimate power, a connection power, a reward power and the lowest was on a coercive power, respectively
2. A comparison of power of school administrators in school under the Nakhon si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. according to the opinions between types of schools, their opinion as a whole and in each aspect was not significantly different.

คำสำคัญ : อำนาจ (Power), การใช้อำนาจ (The use of power),
การใช้อำนาจของผู้บริหาร (The use of power of school administrators)

คำนำ

การพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2549 - 2555 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มในอนาคต สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สถาบันทางสังคม และปัจเจกบุคคล จำเป็นต้องเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลกและภูมิภาค โดยเฉพาะในประชาคมอาเซียน ดังนั้น

การพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย ที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้

แข่งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน (<http://www.scribd.com/doc/78989962/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ11> เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2554)

การจัดการศึกษาในสถานศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้ เป็นคนดีของสังคม ซึ่งผลการจัดการศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของสถานศึกษา สถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีความเชื่อพื้นฐานว่าคน คือองค์ประกอบสำคัญขององค์การ องค์การจะดีไม่ได้ ถ้าองค์การนั้นปราศจากบุคคลที่มีคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือโครงสร้างขององค์การจะไม่มี ความหมาย หากบุคคลในองค์การขาดคุณภาพ ฉะนั้นคุณภาพของคนจึงเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาองค์การ (ประชุม รอดศรี, 2543 อ้างถึงในเสริมสิทธิ์ รุ่งรุจี, 2553) ผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้จัดการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผู้บริหารที่มีความสามารถในการครองตนครองคนครองงานที่ดี ย่อมเป็นบุคคลที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

สภาพการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านการบริหารงาน

ของผู้บริหารสถานศึกษาขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มีการมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ขาดความเป็นประชาธิปไตย เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การพิจารณาความดีความชอบไม่เป็นธรรมและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีการใช้อำนาจของเฮอร์เชย์, แบลนชาร์ด และจอห์นสัน (Hersey, Blanchard and Johnson, 2001) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ประเภทของสถานศึกษา

1. โรงเรียนประถมศึกษา
2. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกประเภทของ สถานศึกษามีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 207 แห่ง รวมทั้งสิ้น 2,027 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2554 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยตารางสัดส่วนของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 327 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบ แบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

ตัวแปรตาม

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา

- อำนาจจากการบังคับ (Coercive Power)
- อำนาจจากการเชื่อมโยง (Connection Power)
- อำนาจจากการให้รางวัล (Reward Power)
- อำนาจตามกฎหมาย (Legitimate Power)
- อำนาจจากการอ้างอิง (Reference Power)
- อำนาจจากการเป็นเจ้าของข้อมูล (Information Power)
- อำนาจจากความเชี่ยวชาญ (Expert Power)

ตามประเภทของโรงเรียนแล้วสุ่มอย่างง่าย (random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับใช้อำนาจของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประเภทของสถานศึกษา แบบสอบถามมี ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความ คิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎี การใช้อำนาจของ เฮอร์เชย์, แบลนชาร์ด และ จอห์นสัน (Hersey, Blanchard and Johnson, 2001) มีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบ 7 ด้าน จำนวน 60 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็น

แบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert, 1967) โดยเรียงลำดับจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 รวมทั้งสิ้น 327 ชุด ได้รับตอบกลับมาจำนวน 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจดูความสมบูรณ์ และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.3 วิเคราะห์การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม แล้วแปลเป็นการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์

4.4 เปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาโดยใช้ การวิเคราะห์ค่า (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีการใช้อำนาจเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อำนาจจากการอ้างอิง อำนาจจากการเป็นเจ้าของข้อมูล อำนาจจากความเชี่ยวชาญ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการเชื่อมโยง อำนาจจากการให้รางวัล และอำนาจจากการบังคับ

1.1 อำนาจจากการบังคับพบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านอำนาจจากการบังคับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้บริหารสั่งให้ครูปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาผู้บริหารให้ครูปฏิบัติงานตามระเบียบข้อบังคับและกฎเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน 2 ข้อ คือผู้บริหารจะเรียกครูมาบันทึกรายงานข้อบกพร่องให้ผู้บริหารทราบและผู้บริหารตักเตือนและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อเรียกมาตักเตือนแล้วครูยังไม่ปรับปรุงแก้ไขตนเอง

1.2 อำนาจจากการเชื่อมโยงพบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านอำนาจจากการเชื่อมโยงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าผู้บริหารมีความสัมพันธ์ติดต่อกับ ผู้ปฏิบัติงานในระดับเหนือกว่าได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาผู้บริหารมีความสามารถขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานอื่นๆ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และผู้บริหาร มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาอย่างกว้างขวางมีค่าน้อยที่สุด

1.3 อำนาจจากการให้รางวัล พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านอำนาจจากการเชื่อมโยงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าผู้บริหารมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้ปฏิบัติงานในระดับเหนือกว่าได้เป็นอย่างดีและมี ได้รับความร่วมมือค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ผู้บริหารมีความสามารถขอข้อมูลข่าวสารจาก หน่วยงานอื่นๆ เป็นอย่างดีและผู้บริหารมีความ สามารถ การสร้างเครือข่ายทางการศึกษาอย่าง กว้างขวางมีค่าน้อยที่สุด

1.4 อำนาจตามกฎหมาย พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านอำนาจตาม กฎหมายโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าผู้บริหารมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาผู้ บริหารมอบหมายงานหน้าที่ให้ครูรับผิดชอบตาม ความเหมาะสมและผู้บริหารสั่งงานตามอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบ มีค่าน้อยที่สุด

1.5 อำนาจจากการอ้างอิงพบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านอำนาจจากการ อ้างอิงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าผู้บริหารวางตัวเหมาะสมในทุก โอกาสเวลา และทุกสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาผู้บริหารวางตัวเหมาะสมในทุกโอกาส เวลา และทุกสถานที่ และผู้บริหารมีทักษะใน การสื่อสารกับผู้ร่วมงานทุกระดับ มีค่าน้อย ที่สุด

1.6 อำนาจจากการเป็นเจ้าของ ข้อมูล พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้าน อำนาจจากการเป็นเจ้าของข้อมูล โดยรวมอยู่ ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้บริหาร ให้ข่าวสารที่ทันเหตุการณ์และถูกต้องแก่ครูผู้ ปฏิบัติงานอยู่เสมอมีค่า เฉลี่ยมากที่สุด รองลง มา.ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่ครูในเรื่องของงาน ต่างๆ ได้ และผู้บริหารสามารถนำความรู้ที่ ทันต่อเหตุการณ์นั้นมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร งานมีค่าน้อยที่สุด

1.7 อำนาจจากความเชี่ยวชาญ พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านอำนาจจากความ เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับ แนวทางการปฏิบัติงานได้ถูกต้องมีค่าเฉลี่ยมาก ที่สุด รองลงมาผู้บริหารมีทักษะในการบริหาร งานด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน และผู้บริหารสามารถ บริหารงานให้เกิดความพึงพอใจแก่ครูมีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านอำนาจจากการบังคับ ไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าการใช้อำนาจผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องได้รับการสอบคัดเลือก การพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่ง ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประเมินจากภายนอก เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ ทั้งคุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านการเรียนการสอน คุณภาพด้านการบริหาร ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการตื่นตัวในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งกลยุทธ์ต่างๆ ทั้งนี้รวมถึงการดูแลบุคลิกภาพของตนเอง เพราะ

การมีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายดี สุภาพเรียบร้อย เข้ากับผู้อื่นได้ดี ทำให้บุคลลากรภายในโรงเรียนเกิดความศรัทธาเชื่อถือ และนำไปเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพบปะกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งในหน่วยงานเดียวกัน ต่างหน่วยงาน เพื่อประสานในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา การเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้เกิดความประทับใจ ช่วยในการติดต่อประสานงานได้สะดวกยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริฉัตรกัญ (2551) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล ล่าสิงห์ (2550) ที่ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย รัตนวรรณ (2550) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมสิทธิ์ รุ่งรุจี (2553) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่าการใช้

อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารมีการใช้อำนาจเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ อำนาจจากการอ้างอิง อำนาจจากการเป็นเจ้าของข้อมูล อำนาจจากความเชี่ยวชาญ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการเชื่อมโยง อำนาจจากการให้รางวัล และอำนาจจากการบังคับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจของผู้บริหารที่มีการใช้มากในสามลำดับแรกดังกล่าวเป็นอำนาจเฉพาะบุคคลไม่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการบริหารงานแบบใช้พระคุณมากกว่าพระเดช และเป็นการสร้างอำนาจตามทฤษฎีว่าด้วย การยอมรับ (วิชัย รัตนวรรณ, 2550) ซึ่งการสร้างอำนาจตามทฤษฎีการยอมรับจะทำให้เกิดอำนาจที่แท้จริงในการเป็นผู้นำ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีการยอมรับอย่างสมบูรณ์ การยอมรับอย่างสมบูรณ์จะทำให้เกิดความศรัทธา และปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำ ซึ่งจะส่งผลทำให้การบริหารงานไม่มีปัญหาไม่เกิดความขัดแย้งในองค์กรหรือหน่วยงานองค์กรหรือหน่วยงานนั้นย่อมมีความก้าวหน้า มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ผู้บริหารในอนาคตควรจะต้องตระหนักในเรื่องอำนาจเหล่านี้ นั่นคือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีและแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อองค์กรอยู่เสมอ ตลอดจนจะต้องสามารถให้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำต่างๆ ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้งานมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

อำนาจจากการเชื่อมโยง อำนาจจากการให้รางวัล และอำนาจจากการบังคับนั้นพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ใช้เป็นลำดับท้ายๆทั้งนี้อาจเป็นเพราะอำนาจกลุ่มนี้เป็นอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ซึ่งหากมีการใช้อำนาจเหล่านี้น้อยย่อมเกิดผลดีกับการปฏิบัติงานในหน้าที่

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านอำนาจจากการบังคับ ไม่แตกต่างกันโดยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ย่อมมีโครงสร้าง ระบบการทำงาน สายการบังคับบัญชา จำนวนบุคลากรที่แตกต่างกัน การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนจึงแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญชัย ฉลาดคิด (2549) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ สอดคล้องกับการวิจัยของ กษิภณ ชินวงศ์ (2550) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีการใช้อำนาจในการบริหารโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร พิศภูษศักดิ์ (2551) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทราเขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ซึ่งผลการวิจัยฉบับนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของนวลจันทร์ บุญประสิทธิ์ (2552) ได้ศึกษาการผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p > .05$) ยกเว้นด้านอำนาจการบังคับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใช้อำนาจมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา และขัดแย้งกับงานวิจัยของคมกริช วงศาโรจน์ (2549) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน

อำนาจการบังคับ ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจข่าวสาร ด้านอำนาจเชิงสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา และดูแลการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้อำนาจเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน

1.2 อำนาจจากการบังคับ ผู้บริหารควรใช้อำนาจด้านนี้ลดลง เพราะถ้าใช้อำนาจด้านนี้มาก บุคลากรจะมีแนวโน้มในการต่อต้านสูง

1.3 อำนาจจากการเชื่อมโยงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้สร้างเครือข่ายในการบริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและแสวงหาการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ

1.4 อำนาจการให้รางวัล ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารใช้วิธีการอื่นในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากกว่าการให้รางวัล และควรพิจารณาให้เหมาะสมกับบุคลากรแต่ละคน

1.5 อำนาจตามกฎหมายสามารถสร้างขึ้นได้จากการที่ผู้บริหารปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของตนเช่นการพิจารณาตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู

1.6 อำนาจจากการอ้างอิง เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีอำนาจบารมีสูง มีบุคลิก ลักษณะ วาจา ท่าทาง เป็นที่ประทับใจของบุคลากร จะสามารถดึงดูดให้บุคลากรให้

ความนับถือ ยกย่อง ส่งผลให้การบริหารงานมี
ประสิทธิภาพ

1.7 อำนาจจากการเป็นเจ้าของ
ข้อมูล ผู้บริหารควรรู้อำนาจด้านนี้ให้มากที่สุด
เพราะทำให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

1.8 อำนาจจากความ
เชี่ยวชาญ เป็นอำนาจที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มี
ประสบการณ์ในการบริหารสูงนำมาใช้มาก ส่งผล
ถึงการมีภาวะผู้นำสูงทำให้บุคลากรให้การ
ยอมรับ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้ง
ต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบวิธีการ
พัฒนาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาโดย
ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

เอกสารอ้างอิง

- กษิภณ ชินวงศ์. (2550). การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชลบุรี เขต 3. ปรึญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คมกริช วงศาโรจน์.(2549). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชลบุรี เขต 3. ปรึญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปาริฉัตรกพิศฤกษ์ศักดิ์. (2551). การใช้อำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นวลจันทร์ นุนประสิทธิ์. (2552). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาปราจีนบุรีเขต 2. ปรึญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรินทร์ ทลิกรรณ์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา
กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วิชัย รัตนวรรณ. (2550). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครูสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิไล ลำสิงห์. (2550). การใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช. ปรึญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สัญญาชัย ฉลาดคิด. (2549). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. ปรึญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

เสริมสิทธิ์ รุ่งรุจี. (2553) การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. ปรึญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

[http://www.scribd.com/doc/78989962/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ11\(ออนไลน์\)](http://www.scribd.com/doc/78989962/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ11(ออนไลน์)) เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2554

Hersey,Pual&Blanchard,Kenneth.(1993). Management of OrganizationalBehavior : Utilizing Human Resouces. (6Th ed) .Englwood cliffs, NewJersey:Prentice Hall

Hersey, P.K.H. Blanchard & Johnson, D.W. (2001). Management of Organizational Behavior : Leading Human Resources. (8 thed). Englewood Cliffs , NJ.

Mulder,M.,Rendel, D., Leendert, K., & Japp, V. (1986, January). Power, situation and leaders' effectiveness : an organizational field study. Journal of Applied Psychology, 71(4), 566 - 570.